

II. Nederlands-Indië, geprojecteerd op Europa

een patroon waarvan men, zowel ten aanzien van de sociale structuur van de inheemse samenleving als van de verhouding tussen het inheemse gezag en het Nederlandse, wezenlijke trekken nog in de twintigste eeuw kon terugvinden. Vandaar dat wij voor dit deel van ons werk een vroeg begin moeten kiezen – om de inheemse samenleving en veel van haar reacties begrijpelijk te maken, dienen wij zelfs, zij het kort, terug te gaan naar het oude Java.

★

Met zijn duizenden eilanden en de hen verbindende zeeën en zeestraten beslaat de Indische archipel een gebied, haast zo groot als Europa (zie kaart II). Aanvankelijk woonden er hier en daar slechts primitieve stammen welke uit het gebied van de Stille Oceaan afkomstig waren, maar later in die voorhistorische tijden werd de archipel langzaam aan opnieuw bevolkt van Achter-Indië uit. De komst en de verspreiding van die nieuwe bewoners, die de eerstgekomen stammen de binnenlanden injoegen, werden vergemakkelijkt door de krachtige *moesson*-winden en de